

PERSONALIA

In memoriam Dr. W. F. Wassink. — Als laatste van het driemanschap KORTEWEG, WASSINK en WATERMAN, die tezamen het Antoni van Leeuwenhoekhuis tot een ook in het buitenland bekend instituut hebben gemaakt, is op 5 mei jl. WILLEM FREDERIK WASSINK overleden.

Ik heb het zeer grote voorrecht gehad, gedurende een reeks van jaren zijn naaste medewerker te zijn. De sterke dominerende persoonlijkheid van WASSINK heeft een onuitwisbare indruk op mij gemaakt en ik beschouw het daarom als een grote eer, dit in memoriam te mogen schrijven. Aangezien zijn zeer grote wetenschappelijke verdiensten op het gebied van de kankerbestrijding in brede kring bekend zijn, meen ik mij hier te mogen beperken tot enige persoonlijke herinneringen.

Toen ik mijn werkzaamheden in zijn kliniek in 1945 aanving, was mijn eerste indruk, dat WASSINK een kort aangebonden, ongenaakbare figuur was, die over een welhaast onuitputtelijke energie beschikte en ongehoord hoge eisen aan zijn medewerkers stelde. Zodra men echter werd gegrepen door zijn bezielend idealisme, gericht op een bestrijding van de kanker op alle denkbare fronten, bleek WASSINK juist een man te zijn, die geduldig naar problemen van anderen kon luisteren en zijn medewerkers een warm hart toedroeg.

De sterkste kant van WASSINK was ongetwijfeld zijn bewonderenswaardige moed. Zonder deze eigenschap zou hij zich trouwens nooit op dit gebied van de geneeskunde hebben kunnen werpen in een tijd toen de genezingskansen van de kankerpatiënten nog uiterst klein waren. WASSINK gaf zich niet gauw gewonnen. Ik herinner mij vele patiënten, die door anderen als volstrekt onbehandelbaar zouden zijn beoordeeld, maar die door de moed en vechtlust van WASSINK genazen of nog enige jaren een aanvaardbaar leven konden leiden.

Een goed docent was WASSINK bepaald niet. Men kon echter veel van hem leren door hem tijdens zijn werk goed te observeren. Men werd dan getroffen door zijn scherp gerichte intuïtieve wijze van onderzoek, maar vooral door zijn persoonlijke wijze van opereren. Weergaloos handig, en in een zeer snel tempo verrichtte hij zijn operaties. Slechts op kritische momenten stopte hij soms even, liet zijn bril naar zijn voorhoofd schuiven, boog zijn hoofd ver voorover tot dicht bij het operatieterrein, en dankbaar gebruik, makend van de mogelijkheden die zijn myopie hem bood, zette hij de operatie weer snel voort.

Voortdurend werden nieuwe behandelingstechnieken door hem bedacht. Ik breng hier slechts de elek-

W. F. WASSINK

trocoagulatie van bepaalde kankers van de endeldarm in herinnering, waardoor aan vele patiënten een anus praeternaturalis kon worden bespaard. Ontbraken de voor een nieuwe methode noodzakelijke instrumenten, dan wist hij binnen enkele dagen iets bruikbaar te improviseren, zodat de nieuwe techniek spoedig in de praktijk kon worden beproefd.

Zijn activiteiten beperkten zich geenszins tot de kankerbehandeling, want WASSINK had reeds lang begrepen, dat de meest doeltreffende kankerbestrijding op het terrein van de preventie en de vroege diagnostiek moet liggen. Fel streed hij dan ook voor de verwezenlijking van een sociaal medisch experiment in de N.O. Polder waarvan hij ook voor de vroegtijdige herkenning van kanker veel verwachtte.

Ook buiten de geneeskunde had WASSINK een veelzijdige belangstelling. Wat zijn artistieke kwaliteiten betreft, moet in de eerste plaats zijn architectonische activiteit worden genoemd. Alle uitbreidingen en verbouwingen van zijn kliniek werden door hemzelf ontworpen. Daarnaast mag zijn fraaie boetseerwerk niet onvermeld blijven. Groot was ook zijn belangstelling voor technische problemen. Nu eens hielden plannen voor een metro in Amsterdam hem bezig, dan weer verraste hij zijn medewerkers met ideeën voor de constructie van een kleine auto.

WASSINK streefde steeds naar sociale rechtvaardigheid. Klassenonderscheid werd in zijn kliniek zoveel mogelijk genivelleerd.

Zijn plaats in de gemeenschap van zijn kliniek wordt door niets beter gekarakteriseerd dan door het feit dat hij in onderlinge gesprekken in den regel met „Pa” werd aangeduid. Dit woordje verraadt duidelijk hoe zeer deze vaak gesloten man toch het vertrouwde middelpunt van de kliniek was.

Teleurstellingen zijn een zo dynamisch man als WASSINK natuurlijk niet gespaard gebleven. Voor vele van zijn baanbrekende gedachten was de tijd wellicht nog niet rijp. Zijn gevoel voor humor bracht hem uiteindelijk altijd weer over de vele moeilijkheden heen.

Ondanks zijn drukke werkzaamheden voelde WASSINK zich in de eerste plaats de vader van zijn gezin. Wie dit gezin heeft leren kennen, zal beseffen hoe zeer hij hier zal worden gemist. Mogen zijn vrouw en kinderen kracht vinden in het gelukkige gevoel, een zeer bijzonder mens als echtgenoot en vader te hebben gehad.

Amsterdam, 10 mei 1963

H. LOKKERBOL

Prof. Dr. H. C. Rümke, emeritus. — Over enkele weken beëindigt Prof. Dr. H. C. RÜMKE wegens het bereiken van zijn zeventigste jaar zijn functie als hoogleraar in de psychiatrie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.

Op 19 en 20 april 1963 werd een symposium gehouden over het onderwerp „Schizofrenie”, waarvan RÜMKE het erevoorzitterschap bekleedde. Deze manifestatie van wat er op dit tijdstip geweten en bestudeerd wordt in verband met deze ziekte was tevens